

Timotiyoga «1»

Rosul Pawlus Timotiyoga yazoqan birinqi məktup •••• Salam

¹ Kutkuzoquqimiz Hudaning wə ümidimiz Məsih Əysaning əmri bilən Əysa Məsihning rosuli kəlip təyinlənən mənki Pawlustin[■] ² etikad yolidiki özümning sadıq oqlum bolqan Timotiyoga salam. Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehir-xəpkət, rəhimdillik wə hatirjəmlilik bolqay![■]

Sahta təlimlərnə tosux

³ Makedoniyə əlkisigə barqanda, səndin etünginimdək *xuni yənə etünimənki, xu yərdiki* bəzi kixilərgə bid'ət təlimlərnə əgətmənglar dəp tapilixing üqün sən dawamlıq Əfəsus xəhiridə qaloqin;[■] ⁴ ularning əpsanilər wə ayioqi yok nə səbnamilərgə bənd bolmaslıqini tapilioqin; bular Hudaning etikad arkiliklə əməlgə axurulidoqan Əz əyigə bolqan pilanini

■ **1:1** Ros. 9:15; Kol. 1:27. ■ **1:2** Ros. 16:1; 1Kor. 4:17; Gal. 1:3; 1Tes. 3:2; 1Pet. 1:2. ■ **1:3** Ros. 20:1.

ilgiri sürməydu, bəlkə pəkət bimənə talax-tartixlarni kəltürüp qikiridu, halas. □ ■

⁵ Əmdilikdə bizgə tapılan oğan təlimning muddiası sap kəlb, pak wijdan wə sahtiliksiz etikədtin kəlip qikidioğan mehİR-muhəbbəttin ibarəttur. ■

⁶ Bu ixlarda bəzi kixilər qətnəp, bimənə gəplərnə kixixkə burulup kətti. ⁷ Ularning Təwrat qanunining əlimasi boləusi bar; birək ular əzlrining nemə dəwatqanlığını yaki əzlrining hədəp kəyt kiliwatqan səzlrining nemə ikənlikini qüxənməydu.

⁸ Əmdi bizgə məlumki, əgər kixilər Təwrat qanunini əyni muddiasida qollansa, u paydiliktur. □ ■ ⁹ Qünki biz yənə xuni bilimizki, Təwrat qanuni həkkanıy adəmlər üqün tüzülgən əməs, bəlkə qanunoğa hiləplik kıləuqılar wə boyni qattiklar üqün, ihlassızlar wə gunahkarlar üqün, iplaslar wə kupurluk kıləuqılar üqün, atisini əltürgüqilər wə anisini əltürgüqilər üqün, qatillar, ■ ¹⁰ buzukluk kıləuqılar, bəqqiwazlar, adəmlərnə kullukqə

□ **1:4 «ayioqi yok nəsəbnamilər»** — Yəhədiy həlki hərdaim əzining Təwratıki uluq bir «rohiy ərbab»ning məlum bir əvladi, Greklər bolsa əzining məlum bir «iləhiy adəm»ning əvladi ikənlikini ispatlimaqci idi. **«Bular Hudaning etikad arkilikle əməlgə axurulidioğan Əz əyigə boləğan pilanini ilgiri sürməydu»** — «(Hudaning)... Əz əyigə boləğan (nijatlik) pilani» grek tilida «Hudaning əyidiki qanun-orunlaxturuxliri» degən ibarə bilən ipadilinidu. ■ **1:4** 1Tim. 4:7; 6:4, 20; 2Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9. ■ **1:5** Rim. 13:8; Gal. 5:14. □ **1:8 «əgər kixilər Təwrat qanunini əyni muddiasida qollansa, u paydiliktur»** — «əyni muddiasida» grek tilida «qanunluk yolda qollansa». ■ **1:8** Rim. 7:12. ■ **1:9** Gal. 5:23.

buloquqilar, yaloqanqilar, kəsəmhörler üçün wə yaki saqlam təlimlərgə zit bolqan baxqa hərəkəndək qilmixlarda bolqanlar üçün tüzülgən. □ ¹¹ Bu təlimlər təxəkkür-mubarəkkə layiq Boluquqi Hudaning manga amanət qiloqan xan-xəripini ayan qiloqan hux həwərgə asaslanqan. □ ■

Pawlus əzi Hudaning rəhimdillikini kərsətküqi janliq misaldur

¹² Manga küq-qüdrət bərgən, meni ixənqlik dəp qarap, Əz hizmitigə təyinligən Rəbbimiz Məsih Əysaqə təxəkkür eytimənki, ¹³ U meni təyinlidi! — burun kupurluq wə ziyankəxlik qiloquqi, zalim bir adəm bolsammu, manga rəhim kərsitildi; qünki mən bu ixlarni nadanliq

□ **1:10** «Təwrat qanuni... saqlam təlimlərgə zit bolqan baxqa hərəkəndək qilmixlarda bolqanlar üçün tüzülgən» — «saqlam təlim» — bu Pawlusning kəp ixlitidiqan ibarisi. Hudadin kəlgən təlim uni qəbul qiloqanlarda saqlam rəhiy həyatni həsil kilidu wə quwwətləydu. □ **1:11** «**bu təlimlər təxəkkür-mubarəkkə layiq boluquqi Hudaning manga amanət qiloqan xan-xəripini ayan qiloqan hux həwərgə asaslanqan**» — «bu təlimlər» («saqlam təlim») Təwrat qanunining həqikiy əhmiyitini, uning «öz muddiasida qollinidiqan» yaki «qanunluq yolda qollinilidiqan» məzmunini öz iqiğə alidu (8-ayət). ■ **1:11** 1Tes. 2:4; 1Tim. 6:15.

wə etiqadsizlikdin qiloqanidim. □ ■ 14 Həlbuki, Rəbbimizning manga kərsətkən mehīr-xəpkiti ziyadilixip, Məsih Əysada boləqan etiqad wə mehīr-muhəbbət wujuduməqə elip kirilixi bilən exip taxti. 15-16 Muxu səz ixənqlik wə hər adəm uni qəbul qilixi tegixliktur — «Məsih Əysa gunahkarlarni kutkuzux üqün dunyaoqə kəldi!». Mən gunahkarlar iqidiki əng əxəddiyisidurmən! Lekin dəl xu səwəbtin Məsih Əysaning əng əxəddiy gunahkar boləqan meni, keyin Əzigə etiqad qilip, mənggülük həyatqə erixidioqanlarəqə misal qilip məndə Əzining barliq səwr-təqitini ayan qilixi üqün, manga rəhīm-xəpқət kərsitilgəndur. □ ■ 17 Əmdi

□ 1:13 **«U meni təyinlidi! — burun kupurluk wə ziyankəxlik qiloquqi, zalim bir adəm bolsammu...»** — «kupurluk qiloquqi» — uning kupurluqi biwasitə Hudaəqə qaritiloqan əməs (qünki u «ihlasmən Yəhudiy» idi), bəlki Huda əwətkən Kutkuzoquqi Məsihgə wə Uningəqə əgəxkənlərgə qaritiloqan. «Ziyankəxlik qiloquqi» — Məsihgə əgəxkənlərgə ziyankəxlik qiloquqi. **«qünki mən bu ixlarni nadanlik wə etiqadsizliktin qiloqanidim»** — «etiqadsizlik» Hudaning Əysa Məsihdə boləqan nijat yolioqə boləqan etiqadsizliktur. ■ 1:13 Yh. 9:39,41; Ros. 3:17; 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; 1Kor. 15:9; Gal. 1:13. □ 1:15-16 **«Muxu səz ixənqlik wə hər adəm uni qəbul qilixi tegixliktur — «Məsih Əysa gunahkarlarni kutkuzux üqün dunyaoqə kəldi!». Mən gunahkarlar iqidiki əng əxəddiyisidurmən! Lekin dəl xu səwəbtin Məsih Əysaning əng əxəddiy gunahkar boləqan meni, keyin Əzigə etiqad qilip, mənggülük həyatqə erixidioqanlarəqə misal qilip məndə Əzining barliq səwr-təqitini ayan qilixi üqün, manga rəhīm-xəpқət kərsitilgəndur»** — bu zor əhmiyətlük ayət toqruluk «qoxumqə səz»imizni kərüng. ■ 1:15-16 Mat. 9:13; Mar. 2:17; Luqə 5:32; 19:10; 1Yuhə. 3:5.

mənggülik Padixahqa, yəni ölməydiyən və kəz bilən kərgili bolmaydiyən, birdinbir Hudağa əbədil'əbədgiyə hərmət-izzət və xan-xərəp boləy! Amin!□

18-19 Əy, oqlum Timotiy, burun sən toqruluk eytilən bexarətlik wəhiylərgə اساسən bu buyrukni sanga tapxurimən. Bu wəhiylərnı koral kilip, etikadta wə pak wijdaningda qing turup, güzəl urux kiləysən. Bəzilər wijdanida pak turuxtin qətnəp kətti, nətijidə ularning etikadi huddi hada taxka urulup oqərk boləyən kəmidək wəyran boldi. □ ■ 20 Humeneus wə Iskəndərlər mana xundak kixilərdindur. Ularnı kupurluk kilmaslikni əgənsun dəp, Xəytanning ilkiyə tapxurdum.□ ■

□ **1:17 «mənggülik Padixah»** — grek tilida «barlik zamanlarning Padixahı». «**birdinbir Hudağa əbədil'əbədgiyə ... xan-xərəp boləy!**» — bəzi kona kəqürmilərdə «birdinbir dana Hudağa əbədil'əbədgiyə ... xan-xərəp boləy!» deyilidu.

□ **1:18-19 «bu wəhiylərnı koral kilip, etikadta wə pak wijdaningda qing turup, güzəl urux kiləysən»** — «güzəl urux kiləysən» — ət igiliri bilən əməs, əlwəttə, rohiy kürəxtur. Keyinki 6:12-ayəttə tiləy elinən «güzəl kürəx»ni wə u toqrısidiki «koxumqə səz»ni kərüng. ■ **1:18-19** 1Tim. 6:12; 1Tim. 3:9. □ **1:20 «Ularnı kupurluk kilmaslikni əgənsun dəp, Xəytanning ilkiyə tapxurdum»** — «Xəytanning ilkiyə tapxuruluş» bolsa, etikad yolidin helila qətnigən kixilərnı öz gunahlırını tonusun dəp, jamaət ixlətsə bolidiyən eqir bir tədbirdur. Uningda xundak kixilər jamaəttiki bardi-kəldidin qikirilipla qalmay, bəlkim kəsəl bolup kəlixı yaki balayı'apətkə uqrixı mumkin. Bu ix toqruluk yənə «1Kor.» 5-bab, izahatlırı wə xu məktuptiki «koxumqə səz»ni kərüng. ■ **1:20** 1Kor. 5:5; 2Tim. 2:17; 4:14.

2

Jamaatning birinchi wəzipisi

¹ Mən həmmidin awwal, *etikadqilaroqa* pütkül insanlar üçün Hudadin tiləklər tilixini, dua-tilawət kılıxini, baxqılar üçün murajiat kılıxini wə təxəkkürlər eytixini, ² bolupmu padixahlar wə barlıq əməldarlar üçün dua-tilawət kılıxini jekiləymən. Xundak kılıqanda, biz toluk ih-lasmənlik wə salmaqlik bilən tinq wə aman-esən hayat kəqürələymiz. ■ ³ Bundak dua-tilawət kılıx güzəl ixtur, Qutkuzoquqimiz Hudani hursən kılıdu. ⁴ Qünki U pütkül insanning qutkuzuluxi wə ularning həkikətne tonup yetixini halaydu. ■ ⁵ Qünki birla Huda bardur, Huda bilən in-sanlar arisida bir kelixtürgüqimu bar, U bol-simu Əzi insan bolup kəlgən Məsih Əysadur. □ ■ ⁶ U barlıq insanlarni hər kılıx üçün Əzini qurban kılıp bədəl təlidi; xundak kılıp beki-tilgən waqit-saitidə Hudaning nijatioqa guwahlik berildi. □ ■ ⁷ Mən bu guwahlikni yetküzux üçün

■ **2:2** Yər. 29:7. ■ **2:4** Əz. 18:23; 2Pet. 3:9. □ **2:5** «**Qünki birla Huda bardur**» — yaki «qünki Huda birdur» — «Qan.» 6:4 («Pərwərdigar Hudayimiz, Pərwərdigar bir birliktur») wə izahatni kərüng. ■ **2:5** Yh. 17:3; Rim. 3:30; Gal. 3:19; Ibr. 9:15. □ **2:6** «**U (Məsih) barlıq insanlarni hər kılıx üçün Əzini qurban kılıp bədəl təlidi**» — bu «hər kılıx» gunahning wə Xəytanning ilkidin. «**xundak kılıp beki-tilgən waqit-saitidə Hudaning nijatioqa guwahlik berildi**» — baxka birhil tərjimisi: «Bu uluq ixka (yəni Məsihning elümi wə tirilixi) beki-tilgən waqti-saitidə guwahlik berildi». Lekin bizningqə Əysaning elümining əzi xu «guwahlik»tur — demək, Əysaning qurbanliki Hudaning qəksiz muhəbbət wə nijatlik pilani toqruluk bəlgiləngən waqtida axkarilandi. ■ **2:6** Mat. 20:28; Əf. 1:7; Kol. 1:14.

jakarqi wə rosul boluxka təyinlinip (mening bu səzlimning həmmisi rast, mən yaloqan gəp kilmidim), yat əlliklərgə etikad wə həkikət yolida ɔgətküqi bolup tikləndim. ■ ⁸ Xunga, mən xuni halaymənki, ɛrlər kəyərdə bolsun, duaɔa jəm bolɔqanda ɔzəzəpsiz wə dətalaxsiz həlda, həlal əməllik kollirini kətürüp dua kılsun. ■

⁹ Ohxax yolda ayallarmu muwapıq kiyinip, ɛzlrini ar-nomus wə salmaqlik bilən pərdaz kılsun. Ularning ɛzlrini pərdazlax, qaqlirini alahidə yasax wə altun, ünqə-mərwayit wə esil kımmət kiyim-keqəklər bilən əməs, ■ ¹⁰ bəlki güzəl əməlliri bilən pərdazlixini halaymən. Bu, Huda yolida təkwadar bolay degən ayallarɔa yarixidu. ¹¹ *Jamaət sorunlirida*, ayallar tinq olturup, toluq itaətmənlik bilən təlim alsun. □ ¹² Ləkin ayallarning ɛrlərgə təlim berixi yaki ular üstidin həküm sürüxigə yol qoymaymən. Əksiqə, ular tinq bolsun. □ ■

¹³ Qünki awwal Adəm'ata, keyin Həwa'ana yari-tiloqan. ■ ¹⁴ Awwal aldini azduruloqanmu Adəm'ata əməs, bəlki *Həwa'ana* idi. U tolimu

■ **2:7** Ros. 9:15; 13:2; 22:21; Rim. 1:9; 9:1; Gal. 1:16; 2:8; Əf. 3:8; 2Tim. 1:11. ■ **2:8** Zəb. 134:1-2; Yh. 4:21. ■ **2:9**

Tit. 2:3; 1Pet. 3:3. □ **2:11** «**Jamaət sorunlirida, ayallar tinq olturup, toluq itaətmənlik bilən təlim alsun**» — Yəhudiylarning ən'əniliri boyiqə ayal kixilər Hudaning səzlrini ɔgənməslik kerək idi, xunga rosulning bu səzi qong bir yengilik idi. □ **2:12** «**Ləkin ayallarning ɛrlərgə təlim berixi yaki ular üstidin həküm sürüxigə yol qoymaymən**» — bu

təlim toqruluk, xundakla aqa-singillarɔa ata kılınoqan iltipatlar toqruluk «1Kor.» 14:34-35 wə «Korintliklər (1)»diki «qoxumqə səz»imiznimu kərüng. ■ **2:12** Yar. 3:16; 1Kor. 14:34; Əf. 5:24.

■ **2:13** Yar. 1:27; 2:22.

aldanoqanlikidin ularning itaetsizlikigə qüxüp qaloqanidi. ■ ¹⁵ Lekin ayallar etiqadta, mehirmuhəbbət wə pak-muqəddəslikdə salmaqlik bilən turidioqanla bolsa, ular tuoqutta saq-salamət kutulidu.□

3

Jamaatning yetəkqiliri

¹ «Əgər birsi jamaətkə yetəkqi boluxka intilsə, u güzəl bir wəzipini arzu qiləqan bolidu» degən bu söz həqtdur. □ ² Əmdi yetəkqi bolsa əyibsiz, bir hotunluq, salmaq, pəmlilik, ədəplilik, mehmandost, Huda toqrisida təlim

■ **2:14** Yar. 3:6. □ **2:15** «**Lekin ayallar etiqadta, mehirmuhəbbət wə pak-muqəddəslikdə salmaqlik bilən turidioqanla bolsa, ular tuoqutta saq-salamət kutulidu**» — demək, «Ayallar Hudaning lənitigə uqriəqanliqtdin tuoquti qiyin wə hətərlik bolsimu, uningdin saq-salamət ötüp ketidu». Bu 14-15-ayətəni: «Ayallar ərlərgə təlim berix, ərlər üstigə həküm sürüxtə əməs, bəli bala tuoqux wə uni beqix jəryanida, etiqad arkilik erixidioqan kutkuzuluxdin bəhrimən bolalaydu» degən bəxka bir mənidə qüxinixkimu bolidu. Ayətning: «Birəq ayallar Həwa'anining nəslidin tuoquloqan Əysa Məsih arkilik kutkuzulidu» degən yənə bir qüxəncisi əyni tekistkə anqə yeqin kəlməydu, dəp qaraymiz. □ **3:1** «**Əgər birsi jamaətkə yetəkqi boluxka intilsə, u güzəl bir wəzipini arzu qiləqan bolidu**» — «yetəkqi»lər toqurulux «Filippiyiliklarəq»diki «koqumqi söz», «yetəkqilər wə hizmətkarlar» degən səzlimizni kərüng. «Aqsəqal» wə «yetəkqi» əməliyətə bir gəptur.

berələydiqan boluxi, □ ■ 3 xundakla harakkəx wə zorawan bolmasliqi, mulayim boluxi, səpra, nəpsaniyətqi bolmasliqi, □ 4 əz ailisini yahxi baxkuralaydiqan boluxi, tolimu salapətlik bilən pərzəntlərini ata-anisiqə boysunidiqan kiliq tərbiyiliyəydiqan kixi boluxi kerək. □ 5 Qünki birsi əz ailisini baxkuruxni bilmisə, u Hudaning jamaitidin qandakmu həwər alalisun? 6 *Yetəkqi* yengi etikədqilardın bolmisun; undak bolsa, u təkəbburlixip ketixi mumkin, xuningdək Xəytanning əyibigə kirip, u uqriqan

□ 3:2 «**Əmdi yetəkqi bolsa əyibsiz, bir hotunluk, salmaq, pəmlik, ədəplik, mehmandost, Huda toqrisida təlim berələydiqan boluxi... (kerək)**» — «bir hotunluk», bəlkim «əz ayaliqə sadik» degən mənida. Buning toqruluk «koxumqə sez»imizni kəring. ■ 3:2 2Tim. 2:24; Tit. 1:6.

□ 3:3 «... **xundakla harakkəx wə zorawan bolmasliqi, mulayim boluxi, səpra, nəpsaniyətqi bolmasliqi... (kerək)**» — «nəpsaniyətqi» grek tilida «əzini buləydiqan nəpsaniyətqilikkə berilgən» degən bir sez bilən ipadilinidu. Bu sezgə qariqanda, pul wə mal-dunyani kəqlixix insanni haram kiliq buləydi. Bu tema toqrisida yənə «Luqa» 16:9-11 wə xu ayətlərdiki izahətlərnı wə «Luqa»diki «koxumqə sez»imizdiki 16-bab toqruluk «nahək dunyaqə təwə boləqan mal-dunya» degən məzmunni kəring. □ 3:4 «**əz ailisini yahxi baxkuralaydiqan boluxi, tolimu salapətlik bilən pərzəntlərini ata-anisiqə boysunidiqan kiliq tərbiyiliyəydiqan kixi boluxi kerək**» — «tolimu salapətlik bilən... tərbiyiliyəydiqan» degənlik ibarə terikməy balilərnı tərbiyləydiqanlikini bildüridu. Ayətning baxka birhil tərijimisi: «pərzəntlərini əz ata-anisiqə toluk hərmət bilən boysunidiqan kiliq tərbiyiliyəydiqan kixi boluxi kerək».

hökümgə qüxidu. □ ⁷ U *jamaätning* sirtidikilər tərpidinmu obdan tərplini dioğan boluxi kerək; xundak bolqanda, u baxqilarning qarilixioğa uqrimaydu, Xəytanning kiltikioğa qüxməydu. □

Jamaätning hizmətkarliri

⁸ Huddi *yetəkqilərgə* ohxax, jamaätning hizmətkarlimu salmaq, ikki hil gəp qilmaydioğan, hərək-xarabqə berilməydioğan, nəpsaniyətqi bolmioğan kixilərdin boluxi, □ ■ ⁹ pak wijdani bilən etikadning sirini qing

□ **3:6 «Yetəkqi yengi etikadqilardin bolmisun; undak bolsa, u təkəbburlixip ketixi mumkin, xuningdək Xəytanning əyibigə kirip, u uqrioğan həkümgə qüxidu»** — «Xəytanning əyibigə kirix» bəkim Xəytanning əslidiki gunahı, yəni təkəbburlixip kətkinini (xundakla Hudaning jazasioğa uqrioğanlıqini wə kəlgüsidimu uqraydioğanlıqini) kərsitidu. □ **3:7 «U jamaätning sirtidikilər tərpidinmu obdan tərplini dioğan boluxi kerək; xundak bolqanda, u baxqilarning qarilixioğa uqrimaydu, Xəytanning kiltikioğa qüxməydu»** — «Xəytanning kiltiki» nemini kərsitidu? Yetəkqilərdə əyiblinərlik yeri bolsa (həttə yoxurun bolsimu), xundakla «sirttikilər» uni əyibləydioğan bolsa u bəkim u özini aqlax üqün yaki ixlirini yoxurux üqün yaloğan gəp kilixi mumkin. Undaqta u dərhal Xəytanning ilkidə bolidu. Jamaəttikilər tərpidinmu obdan «tərplinixi» kerək, əlwəttə. □ **3:8 «Huddi (yetəkqilərgə) ohxax, jamaätning hizmətkarlimu salmaq, ikki hil gəp qilmaydioğan ... kixilərdin boluxi... (kerək)»** — hizmətkarlar jamaätning yetəkqilərinin yardəmçisi bolup, ular hər hil əməliy ixləroğa məs'ul kixilərdur. Yənə «Filippiyilikləroğa»diki «qoxumqə səz»imizdiki «yetəkqilər wə hizmətkarlar» degən məzmunni kərüng. **«nəpsaniyətqi bolmioğan kixilərdin boluxi ... (kerək)»** — «nəpsaniyətqi» — 3-ayətni kərüng. ■ **3:8** Ros. 6:3.

tutidioqan boluxi lazim. □ ■ 10 Bundak adamlarnimu aldi bilən sinap kərüp, əyib tərəpliri bolmisa, andin hizmət wəzipisigə qoyuxqa bolidu. 11 Xuningdək, bu

hizmətkarlarning ayallirimu təmkin, pitnə-pasat kilmaydioqan, salmaq wə hərəkəndək ixta ixənqlik boləqanlardin boluxi lazim. □

12 Hizmətkarlar bir hotunluq, öz pərzəntliri wə ailisini yahxi baxquridioqan kixilərdin bolsun. □

13 Hizmətkarning wəzipisini obdan orunoqanlar əzi üqün yahxi nam-ataqqa sazawər bolidu wə Məsih Əysada boləqan etikadta zor jür'ət-ixənqkə erixidu. □ ■

Məsih boləqan sir

□ **3:9 «pak wijdani bilən etikadning sirini qing tutidioqan boluxi lazim»** — «etikaning siri»: oqurmənlərnin esidə barki, Injildiki «sirlar» bolsa Huda əslidə yoxurup kəlgən, Injil dəwridə Əz jamaitigə axkarilioqan qongqur həkikətlərnin kərsitidu. «Rimliklarə»diki «kirix sezlər»ni kərüng. ■ **3:9** 1Tim. 1:19.

□ **3:11 «xuningdək, bu hizmətkarlarning ayallirimu təmkin, ... hərəkəndək ixta ixənqlik boləqanlardin boluxi lazim»** — «hizmətkarlarning ayallirimu» yaki «ayal hizmətkarlimu...». «Rim.» 16:1ni kərüng. □ **3:12**

«Hizmətkarlar bir hotunluq, öz pərzəntliri wə ailisini yahxi baxquridioqan kixilərdin bolsun» — «bir hotunluq» degənlik (yaki «bir ayalningla eri») bəlkim «əz ayalioqa sadik» degən mənədə. Buning toqruluk «koxumqə sez»imizni kərüng.

□ **3:13 «yahxi nam-ataqqa sazawər bolidu wə Məsih Əysada boləqan etikadta zor jür'ət-ixənqkə erixidu»** — «Ros.» 6-8-babta bayan qilinoqan «hizmətkar» boləqan Istifan wə Filip buningəta ikki obdan misaldur. ■ **3:13** Mat. 25:21.

14 Mən gərqə pat arida yeningoşa yetip berixni arzu kılsammu, yənıla bu hətni yazdim;
 15 Mubada mən həyal bolup qalsam, həttin Hudaning ailisi arisida özüngni qandak tutux kerəklisini bilisən. Bu ailə bolsa tirik Hudaning jamaiti, həkikətning tüwrüki wə təglikidur.
 □ 16 Həmməylən etirap kılmay turalmayduki, ihlasmənlikning siri büyüktur: —

«Əzi insan tenidə ayan boldi,
 Roh Uning həkqaniylikini ispatlidi,
 Pərixtilərgə u kəründi,
 Uning həwiri pütkül əllərgə jakarlandi,
 Jahanda Uningoşa iman kəltürüldi,
 U xan-xərəp iqidə ərxkə kətürüldi». □ ■

□ 3:15 «**Mubada mən həyal bolup qalsam, həttin Hudaning ailisi arisida özüngni qandak tutux kerəklisini bilisən**» — «Hudaning ailisi»: — oqurmənlərnin esidə barki, ibraniy tilida wə grek tilida (uyoşur tilioşa ohxax) «əy» wə «ailə» birlə səz bilən ipadilinidu. Hudaning «əyi» uning ailisi, yəni uning «tirik ibadəthanisi», «tirik əyi»dur. «1Pet.» 2:4-8nimu kərüng. □ 3:16 «**ihlasmənlikning siri büyüktur**» — «ihlasmənlikning siri»ning üq mənisi boluxi mumkin: — (1) Əysa Məsihnin əzidə ihlasmənlikning mujəssəmləxtürülüşü, biz insanlaroşa «ihlasmənlik»ning nemə ikənliki ayan kıdi; (2) «ihlasmənlikni (insanlaroşa) elip kelidioşan sir» (3) «ihlasmənlərgə (yəni Hudaning məmin bəndilirigə) tapxuruloşan sir» — demək, bizning etikadimiz. Bizningqə Pawlusning kərsətkənliri 1- wə 2-mənədə. Xübhəsizki, bu sir dəl Əysa Məsih Əzidur. «**Əzi insan tenidə ayan boldi**» — bəzi kədimki kəqürmilərdə «Huda insan tenidə ayan boldi» deyilidu. «**Əzi insan tenidə ayan boldi, Roh Uning həkqaniylikini ispatlidi...**» — «Roh» Muqəddəs Roh, Hudaning Rohi. ■ 3:16 Mar. 16:19; Luğa 9:51; Yh. 1:14; Ros. 1:2; Əf. 3:5, 6.

4

1 Əmdi Roh xuni alahidə eytiduki, ahir zamanlarda bəzilər etikaddin yenip, aldamqi rohlaroqa wə jinlarning təlimlirigə berilip əgixidu. □ ■ 2 Bundak *təlim bərgüqilər* sahtilikta yaloqanqilik kılıp, huddi daoqmallaap köydürüwətkəndək öz wijdanini yokitip qoyoqan; □ 3 ular nikahlinixni wə bəzi yeməklıkləni istemal kılıxni mən'i kılıdu. Əmma *ular mən'i kılıdioqan* yeməklıkləni Huda Əzigə etikad kılıqan həm həkikətəni bilgənlərninğ təxəkkür eytip qobul kılıxi üqün yaratqanidi. □ ■ 4 Qünki Huda yaratqan həmmə nərsə yahxidur, ular təxəkkür bilən qobul kılınsa, ularning heqkaysisini qəkləp rət kılıxka

□ 4:1 «**Əmdi Roh xuni alahidə eytiduki,...** » — «Roh» — Mukəddəs Roh, Hudaning rohi. «**aldamqi rohlaroqa wə jinlarning təlimlirigə berilip əgixidu**» — «aldamqi rohlar» wə «jinlar» bir gəptur. ■ 4:1 Mat. 24:23; 2Tes. 2:3; 2Tim. 3:1; 2Pet. 3:3; Yəh. 18. □ 4:2 «**... huddi daoqmallaap köydürüwətkəndək öz wijdanini yokitip qoyoqan**» — bəzi alimlar bu sözni: «Xəytan ularning wijdanlirini «meningki» dəp daoqmallaap qoyoqan» degəndək qüxinidu. □ 4:3 «**ular nikahlinixni wə bəzi yeməklıkləni istemal kılıxni mən'i kılıdu. Əmma ular mən'i kılıdioqan yeməklıkləni Huda Əzigə etikad kılıqan həm həkikətəni bilgənlərninğ təxəkkür eytip qobul kılıxi üqün yaratqanidi**» — bu ayət toqruluk biz «koxumqə söz»imizdə kişkiqə tohtilimiz. ■ 4:3 Yar. 1:29; 9:3; Rim. 14:6; 1Kor. 10:30.

bolmaydu. ■ ⁵ Qünki ular Hudaning söz-kalami wə insanlarning duasi bilən həlal qilinidu. □

Əysa Məsihning yahxi hizmətkari

⁶ Bu nəsihətlərnı kərındaxlarning səmıgə salsang, Məsih Əysaning yahxi hizmətkari boləqan bolısən. Xundakla, əzüngning əstayıdıl əgəxkən etıqadtıki wə saqlam təlımlərdıki səzlər bilən kuwwətləndürülgənlikıng ayan bolıdu. ■ ⁷ Əmma ihlassızlarning wə momaylarning əpsanılırını qətkə kəkıp, əzüngni ihlasmənlik yolıda qenıkturup yetıxtürgın. □ ■ ⁸ Qünki «Bədənnı qenıkturuxning azraq paydısi bar, ləkin ihlasmənlikdə intılixning hərtərəplık paydısi bar; u həzırkı wə kəlgüsü həyat üqün bəht elıp kelıdu» ■ ⁹ — bu söz həktur wə unı qəbul qılıxqa pütünləy ərzyıdu. ¹⁰ Əməlıyəttdə biz bunıng üqün japalıq əjır sıngdürüwatıımız wə har qılınıwatıımız. Qünki ümıdıımıznı pütkül

□ **4:4** «Qünki Huda yaratqan həmmə nərsə yaxıdır, ular təxəkkür bilən qəbul qılınsa, ularning həqkaysısını qəkləp rət qılıxqa bolmaydu» — bu söz pəkət barlık yeməklıklərnı əməs, yənə u yukırıda tiləqə aloqan nıkaqda boləqan ər-ayallıq jınısiy munasiwətnı əz ıqıgə alıdu. ■ **4:4** Yar. 1:31; Ros. 10:15; Rim. 14:14. □ **4:5** «Qünki ular Hudaning söz-kalami wə insanlarning duasi bilən həlal qilinidu» — grek tilıda «insanlarning duasi» degən alahıdə söz bolup «xu dualar Huda bilən yekın alağə-munasiwəttə bolıdu» degən mənını purıtıp berıdu. ■ **4:6** 2Tim. 1:5; 3:14,15. □ **4:7** «... əzüngni ihlasmənlik yolıda qenıkturup yetıxtürgın» — «qenıkturup yetıxtürgın» degını grek tilıda «gımnastıka» («tən hərıkıti») bilən munasiwətlik söz. ■ **4:7** 1Tim. 1:4; 6:20; 2Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9. ■ **4:8** Kol. 2:23.

insanlarning, bolupmu etiqad qilouqilarning Kutkuzouqisi — mænggü hayat Hudaoga baoliduk.□

11 Bu ixlarni *jamaatkæ* tohtimay tapilioin wæ øgætkin. 12 Heqkimning sening yaxlikingoga sæl qarixioqa yol koyma; bælki sæzliringdæ, æmælliringdæ, mehîr-muhæbbæt, etiqad wæ paklikta etiqadqilaroga næmunæ bol. □ ■

13 Mæn yeningoga barouqæ, øzüngni jamaatkæ *mukæddæs yazmilarni* okup berix, jekilæx wæ tælim berixkæ beoixlioïn.□ 14 *Jamaitingning* aksakalliri kollirini uqangoga koyoqanda, *Hudaning* wæhiyisi arkilik sanga ata kilinixi bilæn sændæ boløan iltipatkæ bipærwalik qilma.

□ 4:10 «**Æmæliyætæ biz buning üqün jपालik æjir singdürüwatimiz wæ har kiliniwatimiz**» — «har kiliniwatimiz» bæzi kona keqürmilærdæ «küræx kiliwatimiz» deyilidu. «**qünki ümidimizni pütkül insanlarning, bolupmu etiqad qilouqilarning Kutkuzouqisi — mænggü hayat Hudaoga baoliduk**» — «pütkül insanlarning, bolupmu etiqad qilouqilarning Kutkuzouqisi» degæn ibaridæ «insanlarning Kutkuzouqisi» degænlik bælkim «hær adæmni saqliouqi» degæn omomiy mænidæ ixlitilidu. □ 4:12 «**heqkimning sening yaxlikingoga sæl qarixioqa yol koyma**» — Timotiy bælkim ottuz næqqæ yaxka kirgæn. Lekin grek mædæniyitidæ kirik yaxka kirgæn oøul balilar tehi «yax» «yigit» dæp hæsablinidu. ■ 4:12 Tit. 2:7,15; 1Pet. 5:3. □ 4:13 «**øzüngni jamaatkæ mukæddæs yazmilarni okup berix, jekilæx wæ tælim berixkæ beoixlioïn**» — «mukæddæs yazmilarni okup berix» toøruluk; — xu waqitlarda az sanlik kixilær okuyalaytti wæ tehimu az kixilær Mukæddæs Kitabtiki birær kisimlaroga igæ boluxka muyæssær idi.

□ ■ 15 Bu ixlaroga berilip, özüngni ularoga toluq atioqin. Xuning bilən sening aloqa baskanliqing hëmmëylëngë ayan bolidu. 16 Özünggë wë bërgën tëliminggë izqil këngül koyoqin. Qünki xundak kילוanda özüngnimu wë sanga kulak saloqanlarnimu kutkuzisën.

5

Jamaattiki bæzi ëmëliy ixlar

1 Yaxanoqan ërlërni ëyibligëndë kattik sëzlimigin, bëlki ularoga atang süpitidë nësihët bërgin. Xuningdëk, yigitlërgë kërindaxliring süpitidë sëzligin. ■ 2 Yaxanoqan ayallaroga anang süpitidë, yax ayallaroga aqa-singilliring süpitidë hër ixta pak këlë bilën muamilë kילוin. 3 Hëkikiy tul ayallarni hërmëtlëp, ularning hëlidin hëwër al. □ 4 Lekin, tul ayallarning

□ 4:14 «**Jamaatingning aksakalliri kollirini uqangoqa koyoqanda, Hudaning wëhiyisi arkilik sanga ata kilinixi bilën sëndë boloqan iltipatka bipërwalik qilma**» — jamaätning aksakallirining etikadqini birër wëzipigë tëyinligëndë, kollirini uning uqisioqa koyup turup dua kilixi Injildiki baxka yërlërdimu kërünidu. «Iltipat» muxu yërdë Mukëddës Roh ata kילוan mëlum bir alahidë qabiliyëtni kërësitidu. Bundak qabiliyëtlëarning bëziliri toqruluk «1Kor.» 12-, 14-babni kërüng. «Koxumqë sëz»imizdë Timotiyoga tapxuruloqan iltipat toqruluk sëzlëymiz. ■ 4:14 Ros. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1Tim. 5:22; 2Tim. 1:6. ■ 5:1 Law. 19:32.

□ 5:3 «**hëkikiy tul ayallarni hërmëtlëp, ularning hëlidin hëwër al**» — «hëkikiy tul ayallar» muxu yërdë eridin juda boloqan, kiyinqliqta turoqan ayallarni kërësitidu. «Hërmëtlëp, ularning hëlidin hëwër al» grek tilida birla sëz bilën ipadilinidu.

pärzäntliri yaki nəwrliri bolsa, ular aldi bilən öz ailisigə nisbətən ihlasmənlikni əginip, öz atanisining əjrini yandursun; qünki bu ix Hudani hursən kilidu. ■ ⁵ Əmdi həkikiy tul ətüwatқан, yaləuz qaləan ayallar bolsa, ümidini Hudaəa baəliəan bolup, keqə-kündüz dua-tilawəttə bolidu. ■ ⁶ Lekin huzur-hələwətkə berilgən tul hotun həyat bolsimu, əlgəngə barawərdur. ⁷ Əmdi baxkilar tərripidin əyiblinidioəan əhwaləa qüxüp qalmasıliki üqün sən ularəa bu ixlarni jekiləp tapilioəin. ⁸ Lekin birsi öz tuəqanlıridin, bolupmu öz ailisidikilərdin həwər almisa, u etikadtin tanəan dəp qarilip, kapirlardin bəttər bolidu. ■

⁹ Tul ayal tiziməa elinsa, yexi atmixtin təwən bolmasıliki, birla ərning ayali boləan boluxi kerək, □ ¹⁰ yənə güzəl əməlliri bilən tərpləngən boluxi, balilirini yahxi tərbiyiləp qəng kiləan, musapirlarəa mehmandostluk kərsətkən, mukəddəs bəndilərning putlirini yuyup qəyəan, kiyinqilikta qaləanlarəa yardəm

■ 5:4 Yar. 45:10,11; Mat. 15:4; Mar. 7:10; Əf. 6:1, 2. ■ 5:5 Luqa 2:36; 1Kor. 7:32. ■ 5:8 Gal. 6:10. □ 5:9

«**Tul ayal tiziməa elinsa, yexi atmixtin təwən bolmasıliki, birla ərning ayali boləan boluxi kerək...**» — «tul ayal tiziməa elinsa» degəndiki «tizim» bəlkim jamaət iqidiki alahidə yardəm aloquqi tul ayallarning tizimini kərsitidu. Ularning yənə bəlkim alahidə dua wə baxқа həjətmənlərni yoqlax hizmətliri bar idi; yənə kelip ular qaytidin toy kilmasılikқа wədə kilixi kerək boluxi mumkin (12-ayətni kərüng). «Birla ərning ayali boləan boluxi kerək» degənniing «birla ərlik boləan boluxi kerək» yaki «öz erigə sadik boləan boluxi kerək» degən baxқа birhil qüxənqisi bar.

qolini uzartkan, özini hərhil həyr-sahawət ixlirioğa beoixlioqanlar boluxi kerək. □ ■

¹¹ Lekin yax tul ayallarni *tizimlikkə* kirgüzmə. Qünki ularning ixk həwəsliri kəzoqilip Məsihdin tenip, qayta nikaqlinixni arzu kilidu; ¹² xuning bilən, ular dəsləp bərgən wədisigə hilaplik qilix səwəblik əyiblik bolidu. □ ¹³ Uning üstigə ular hurunlukni adət kiliwelip, oymu-öy dokurup yürüxnə əginidu; xundakla hurun bolupla qalmay, oqəywət qilip, baxqilarning ixlirioğa qepiloqak bolup nalayik ixlaroğa walaklaydioqanlardin bolup kelixi mumkin. □ ■

¹⁴ Xuning üqün, bundak yax tul ayallarning

□ **5:10** «*yənə güzəl əməlliri bilən təripləngən boluxi, ... muqəddəs bəndilərnin putlirini yuyup qoyoqan... özini hərhil həyr-sahawət ixlirioğa beoixlioqanlar boluxi kerək*»

— «muqəddəs bəndilərnin putlirini yuqan»: — oqurmənlərgə ayanki, «put yuyux» Ottura Xərktiki ər-p-adətlərdin idi, səpərdin kəlgən mehmanlarni kizəinlik bilən kütüxnə bildürətti. Bu ixning əzi bəlkim baxqə etikədqilarning hizmitidə kəmtərlik bilən boluxning yaxi bəlgisi idi («Yuh.» 13:1-17ni kəring).

■ **5:10** Yar. 18:4; 19:2; Luqə 7:38,44; 1Pet. 4:9.

□ **5:12** «*... ular dəsləp bərgən wədisigə hilaplik qilix səwəblik əyiblik bolidu*» — «dəsləp bərgən wədisi» bəlkim ularning hərbirining «Əysə Məsih üqün jamaətnin hizmitidə bolimən, qayta toy qilməymən» degəndək bir wədisini kərsitixi mumkin. 9-ayətni yənə kəring. □ **5:13** «*Uning üstigə ular hurunlukni adət kiliwelip, oymu-öy dokurup yürüxnə əginidu; xundakla hurun bolupla qalmay, oqəywət qilip, baxqilarning ixlirioğa qepiloqak bolup nalayik ixlaroğa walaklaydioqanlardin bolup kelixi mumkin*»

— demək, əgər undak mayillik boləqan tul ayalləroğa jamaət təripidin iktisadiy yardəm berilgən bolsa («tizimlansa»), ular tehimu xundak yolda mengip ketixi mumkin. ■ **5:13** Tit. 2:3.

nikahlinip, pərzənt kərüp, öy ixliri bilən xuşullinixini halaymən. Xundak qiloqanda, bizgə qarxi turoquqioqa bizni hərқandak əyibləp-hakarətləx pursiti qikmaydu. □ ■ 15 Qünki xundak bəzi tul ayallar allıqaqan etıqadın tenip Xəytanning kəynigə kirip kətti. 16 Əgər etıqadı bar bir ər yaki ayal kixining tul qaloqan tuşqanliri bolsa, u əzi ularoqa yardəm bərsun, yüki jamaətkə qüxmısun. Xundak boloqanda, jamaət həkikiy igə-qakısız tul ayallaroqa yardəm qılalaydu. □

Aksaqallar toşrisida

17 Jamaətni yahxi yetəkləydiyən aksaqallar, bolupmu Hudaning səz-kalamini yətküzüx wə təlim berixtə əjir singdürgənlər ikki həssə hərmətkə sazawər qılinsun. □ ■ 18 Qünki

□ 5:14 **«bizgə qarxi turoquqioqa bizni hərқandak əyibləp-hakarətləx pursiti qikmaydu»** — «bizgə qarxi turoquqi» Xəytanning əzini yaki yər yuzidə Injiloqa qarxi qıqqanlarni kərsitidu. ■ 5:14 1Kor. 7:9. □ 5:16 **«Əgər etıqadı bar bir ər yaki ayal kixi...»** — bəzi kona kəqürmilərdə pəqət «etıqadqi ayal kixi...» deyilidu. □ 5:17 **«Jamaətni yahxi yetəkləydiyən aksaqallar, bolupmu Hudaning səz-kalamini yətküzüx wə təlim berixtə əjir singdürgənlər ikki həssə hərmətkə sazawər qılinsun»** — Injilda «aksaqallar» degənnıng baxqa hil ipadisi «yetəqılər». «Filippiliklaroqa»diki «kirix səz», xundakla «Təbirlər»nimu kərüng. «Ikki həssə hərmətkə sazawər qılinsun» — demək, həm jamaətnıng qongqur izzitigə wə layıq boləqan iqtisadiy yardəmgə muyəssər bolsun (qünki təlim berixtə wə jamaəttin həwər elixta əstayidil bolux daim kəp waqıtliri sərp qılınidu). ■ 5:17 Rim. 15:27; 1Kor. 9:11; Gal. 6:6; Fil. 2:29; 1Tes. 5:12; İbr. 13:17.

mukəddəs yazmilarda: «Haman təpkən öküzning aozini boqma» wə: «Mədikar öz həkkini elixka həkliktur» deyilgən. □ ■

19 Ikki yaki üq guwahqi hazir bolmioquqə, aqsakal üstidin kilinoqan ərzni qobul qilma. □ ■ 20 Əgər *aqsakallardin* birsi gunah sadir kilqan bolsa, baxqilarningmu buningdin ibrət elip qorkuxi üqün, jamaət aldida tənbiḥ berip əyibligin. □

21 Hudaning, Məsiḥ Əysaning wə Huda talioqan pərixtilərnin aldida xuni sanga agah kilip tapilaymənki, sən bu əmrlərgə heq ayrimiqilik qilmay, heqqandak ixta bir tərəpkə yan basmay qət'iy əməl kilqin. ■

22 Birawning uqisioqə qolunḡni qoyuxka aldirap kətmə; baxqilarning gunahlırioqə xerik bolma.

□ 5:18 «Haman təpkən öküzning aozini boqma» ... «Mədikar öz həkkini elixka həkliktur»... — Təwrat, «Qan.» 25:4 wə Injil, «Luqa» 10:7. ■ 5:18 Law. 19:13; Qan. 24:14; 25:4; Mat. 10:10; Luqa 10:7; 1Kor. 9:9. □ 5:19 «Ikki yaki üq guwahqi hazir bolmioquqə, aqsakal üstidin kilinoqan ərzni qobul qilma» — Təwrat, «Qan.» 17:6, 19:5ni kərünḡ. ■ 5:19 Qan. 19:15. □ 5:20 «Əgər aqsakallardin birsi gunah sadir kilqan bolsa, baxqilarningmu buningdin ibrət elip qorkuxi üqün, jamaət aldida tənbiḥ berip əyibligin» — «baxqilarningmu buningdin ibrət elip qorkuxi üqün...»: — demək, qaloqan aqsakallar ibrət alsun. ■ 5:21 Qan. 17:4; 19:18; Rim. 1:9; 9:1; 2Kor. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Fil. 1:8; 1Tes. 2:5; 5:27; 1Tim. 6:13.

Özüngni pak tutqin □ ■ 23 (axqazining yahxi bolmioqanliqi, xundaqla sən daim aqriydioqan boloaqqa, sula iqiwərməy, bir'az xarabmu iqip bərgin). □ ■ 24 Bəzi kixilərninq gunahlıri burunla eniq, xundaqla soraq künigiqə saklinidu; lekin bəzilərninqki ularninq kəynidin əgixip baridu, keyin axkarə bolidu. □ ■ 25 Huddi xuningoa ohxax, bəzi kixilərninq güzəl əməllirini asanla kərwəloqili bolidu; hazır axkara bolmisa

□ 5:22 **«Birawning uqisioqa kolungni koyuxqa aldirap kətmə»** — «birawning uqisioqa kolungni koyux» degən hərəkət, birsini jamaətkə yetəkqilik wəzipisigə təyinləx, kesəl adəmnı sakaytix yaki baxqa alahidə bir dua qilix üçün «Mən Huda aldida bu adəm bilən bir bolimən» degənni ipadiləydu. **«baxqilərninq gunahlırioqa xerik bolma»** — bu səz aldinqi: «Birawning uqisioqa kolungni koyuxqa aldirap kətmə» degən səzgə baqlıq. Qünki undaq hərəkət kol koyuquqi kixi dua qilinon kixi üçün: «I Huda, mən bu kixi bilən məs'uliyəttə bir bolay» degən duanı bildüridu. Əmma «baxqilərninq gunahlırioqa xerik bolma» degənninq baxqa tərəpliri bar, əlwəttə. ■ 5:22 Ros. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1Tim. 4:14; 2Tim. 1:6. □ 5:23 **«axqazining yahxi bolmioqanliqi, xundaqla sən daim aqriydioqan boloaqqa, sula iqiwərməy, bir'az xarabmu iqip bərgin»** — Pawlus bu səzini bəlkim yukirikqi «özüngni pak tutqin» degənlikidə həjiti bolmioqan pərhizlər bolmisun dəp Timotiyning kesilini kəzləp eytidu. ■ 5:23 Zəb. 104:15 □ 5:24 **«Bəzi kixilərninq gunahlıri burunla eniq, xundaqla soraq künigiqə saklinidu; lekin bəzilərninqki ularninq kəynidin əgixip baridu, keyin axkarə bolidu»** — buning mənisi bəlkim: «Bəzi kixilərninq gunahlırini asanla kərwəloqili bolidu həm ularninq qoqum soraqqa tartilixi eniq. Lekin, bəzi kixilərninq gunahlıri bolsa pəkət keyin, soraqtila axkara bolidu». Xuning üçün Timotiy baxqilaroqa «kol koyux»ta daim pəhəs bolup, ətrəpliq oylixı kerək. ■ 5:24 Gal. 5:19.

keyin axkarilanmay qalmaydu.□

6

¹ Kulluk boyunturuk astida bololanlarning hëmmisi öz hojayinlirini hër tərëptë hërmätlisun. Xundak kılöanda, Hudaning nami wë Uning täliminiñ hëkarëtkë uqrixidin saklanöili bolidu.■ ² Hojayinliri etikädqi bolsa, kulliri: «Biz hëmmimiz ohxaxla kërindaxlaröu» dëp, ularöa hërmätsizlik kilmisun. Əksiqë, ularöa tehimu ästayidil hizmät kilsun. Qünki ularning yahxi hizmitidin bëhrimän bolidioanlar dël sadik etikädqilar hëm söyümlük bëndilërdur. Sën bu tälimlëрни өgätkin wë jekiligin.

Yalojan tälim wë pulpäräslikning akiwiti

³ Ohximiojan tälimlëрни tëröib kילוan wë saqlam sözlëрни (yëni Rëbbimiz Əysa Mësihning hëk sözlirini), xundakla ihlasmänlikkë yetëklëydiöan tälimni köbul kilmiojan kixi bolsa, ⁴ undaklar dëwëkë kërënglöp kätkän, hëqnemë qüxänmëydiöan kixilërdindur. Ular niza-munazirë pëyda kilişkë wë gëp talixişkë hërismän; bundak ixlardin hësëthorluk, jedël-majira, tëhmät, rëzil gumanhorluk hasil

□ 5:25 «bëzi kixilërning güzël ämëllirini asanla kërüwalöili bolidu» — baxkä birhil tërjimisi: «bëzi kixilërning güzël ämëlliri soräktin awwal kërünërlük bolidu».

■ 6:1 Əf. 6:5; Kol.3:22; Tit.2:9; 1Pet.2:18

bolidu, ■ ⁵ hëmdë niyiti qiriklëxkën, hëkikëttin mëhrum bolëqan kixilër arisida daimlik sürkilix kältürüp qikiridu. Bundaq kixilër ihlasmënligni payda-tapawëtning bir yoli dëp qaraydu. ■

⁶ Dërwäkë, *Hudaqqa* ihlasmën wë razimën bolux qayät zor paydidur. ■ ⁷ Qünki biz bu dunyaaqa hëqnemë elip këlmiduk, xuningdëk uningdin hëqneñimu elip ketëlmëymiz. ■ ⁸ Xunga, yemäk-iqmäk wë kiyim-keqik yetërlük bolsila bulardin qanaët qilimiz. ■ ⁹ Lekin bay boluxni oylaydiqanlar bolsa haman azduruluxlarqa uqrap, tuzakqa wë xundakla insanlarni wëyranqilikqa wë hëlakëtkë qëktüridiqan nuroqun ähmikanë hëm ziyanlıq arzu-hëwëslërnin ilkiqë teyilip ketidu. ■ ¹⁰ Qünki pulpërëslük hërhil rëzilliklërnin yiltizidur. Bëzilër buningqa intilixi bilën etikadtin qëtnëp, özlirini nuroqun dërd-qayqular bilën sanjidi. ■

Timotiyoga näsihät

¹¹ Ämma sën, äy Hudaning adimi, bundaq ixlardin yirak qaq; hëkqaniylik, ihlasmënlük, ixëñq-etikad, mëhir-muhëbbät, säwr-taqët wë mëm-in-mulayimlikni intilip qoqla. ■

¹² Etikadtiki güzäl kürëxtë küqöp kürëx qil. Mënggülik hayatni qing tutqin. Sën dël buningqa qaqirildin hëmdë uning yolida

■ **6:4** 1Tim. 1:4; 2Tim. 2:23; Tit. 3:9. ■ **6:5** 1Kor. 11:16.

■ **6:6** Pënd. 15:16; Ibr. 13:5. ■ **6:7** Ayup 1:21; 27:19; Zëb. 49:17 ■ **6:8** Zëb. 55:23; Pënd. 27:26; Mat. 6:25; 1Pet. 5:7.

■ **6:9** Pënd. 11:28; Mat. 13:22; Yaq. 5:1. ■ **6:10** Mis. 23:8; Qan. 16:19; Pënd. 15:16. ■ **6:11** 2Tim. 2:22.

nuroqunliqan guwahqilar aldida bu etiqadning
güzəl xahitlikini qilding. □ ■

13 Həmmigə həyatlik beriwatqan Hudaning
aldida, xundakla Pontius Pilatus aldida güzəl
xahitlikni kilip guwahlik bərgən Məsih
Əysaning aldida sanga xuni tapilaymənki,
□ ■ 14 Rəbbimiz Əysa Məsih qayta ayan
boluqə, *Hudaning* bu əmrigə heq kusursiz
wə daqsiz əməl kiləyin. □ 15-16 Uning
ayan boluxini waqit-saiti kəlgəndə birdinbir
mənggü əlmigüqi, insan yəkinlixalmaydiqan
nur iqidə yaxaydiqan, heqkim kərmigən wə
kərelməydiqan mubarəkləxkə layiq bolqan
birdinbir Həkümran, yəni padixahlarning
Padixahi, rəblərnin Rəbbi əməlgə axuridu.
Uningə izzət-hərmət wə əbədil'əbəd küq-
küdrət bolqay, amin! ■

17 Bu zamanda bay bolqanlarə
məqrurlanmaslikni, tayanəqsiz ötkünqi
bayliqqa əməs, bəlki biz bəhrimən boluxqa
həmmi bizgə sehiylik bilən tolup taxqan halda

□ 6:12 «Etikadtiki güzəl kürəxtə küqəp kürəx kil» — bu
səzlər wə ayətnin qalqan qismi («güzəl xahitlik») toqrisida
«qoxumqə səz»imizni kəring. ■ 6:12 1Tim. 1:18.

□ 6:13 «Həmmigə həyatlik beriwatqan Hudaning aldida,
xundakla Pontius Pilatus aldida güzəl xahitlikni kilip
guwahlik bərgən Məsih Əysa...» — «güzəl xahitlik» degən səz
toqrisida «qoxumqə səz»imizni kəring. ■ 6:13 Qan. 32:39;
1Sam. 2:6; Mat. 27:11; Yh. 18:37; 1Tim. 5:21. □ 6:14 «bu

əmrigə heq kusursiz wə daqsiz əməl kiləyin» — «bu əmr»
bolsa Timotiyoga tapxuruloqan toluq wəzipini kərsitidu (3:3-20,
6:2-5). ■ 6:15-16 1Tim. 1:17; Wəh. 17:14; 19:16; Mis. 33:20;
Qan. 4:12; 1Yuha. 4:12.

təminligüqi Hudaoga tayinip ümid baqlaxni tapilişin; □ 18 ularğa yahxi əməllərnı kılıxta *həkişiy* bay bolunqlar, həyr-sahawətlik ixlarda mərd, baxkılar bilən ortaq bəhrlinixkə kılı oşuq bolunqlar dəp tapilişin. 19 Ular bundaq kılışanda, həkişiy həyatni tutux üşün keləşəktə əşlirigə puhta bir əsas-ul bolidişan bir həşinə topliyalaydu. ■

20 Əy Timotiy, şanga əmanət kilişan *həkişətlərnı* kılışda. Əşüngni ihlassız, kuruş gəşlərdin həmədə ətəlmix ilimning talax-tartixliridin neri tutkin. ■ 21 Bəşilər muxundaq bimənə *ilimğə* egimən dəp jakarlap, etişadtin qəşnidi.

Məşir-xəşkət şilərgə yar bolşay! □

□ 6:17 «biz bəşrimən boluxka həmmişi bizğə sehişlik bilən tolup taxşan şalda təminligüqi Huda...» — «sehişlik bilən» grek tilida «zor baylişliridin bərgəndək» deşən şöz bilən ipadilişidu. ■ 6:19 Mat. 6:20; Luşka 12:33; 16:9.

■ 6:20 1Tim. 1:4; 4:7; 2Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9.

□ 6:21 «**məşir-xəşkət şilərgə yar bolşay!**» — bəşı kona kəşürmilərdə: «məşir-xəşkət şanga yar bolşay!» deşilidu.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5